

Yabancı Uyruklu Öğrenci Özelliklerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Anket Geliştirme Çalışması

A Survey Development Study for Determining the Characteristics of Foreign Students

Arzu ÖDEN ACAR, Derya ASLAN HUYAR, Elif ERTÜRK, Yeliz ŞAPULU ALAKAN

ÖZ

Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarında öğrenim gören yabancı uyruklu öğrenci sayısı uluslararasılaşma politikaları kapsamında artış göstermektedir. Bu çalışmanın amacı, Bursa Uludağ Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu'nda öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin demografik, akademik, sosyoekonomik ve kültürel özelliklerini tespit etmeye yönelik "Yabancı Uyruklu Öğrenci Özelliklerinin Belirlenmesi Anketi"ni geliştirmektir. Anket, literatür taraması sonucunda belirlenen demografik, akademik, sosyoekonomik ve kültürel boyutlarda ele alınmıştır. 35 sorudan oluşan taslak anket formu için uzman görüşüne başvurulmuş, beş öğrenci ile ön uygulama yapılmıştır. Uzman ve öğrenci dönütleri sonrasında yeniden düzenlenen anket 34 soruya indirilmiş ve orantısız tabakalı örnekleme yöntemi ile belirlenen 50 öğrenciye uygulanmıştır. Ankette yer alan dört boyut için hesaplanan KGİ değerleri 0.91 ile 1.00 arasında değişmektedir. Bu araştırmada geliştirilen anketin, yabancı uyruklu öğrenci profilini ortaya çıkarmak ve öğrencilerin gereksinimlerini belirlemek konusunda alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Yabancı uyruklu öğrenciler, Yükseköğretim, Anket geliştirme, Sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu

ABSTRACT

The number of foreign students in higher education institutions of Turkey are increasing within the scope of internationalization policies. The aim of this study is to develop a "Survey for Determining Foreign Student Characteristics" for assigning students' demographic, academic, socioeconomic, and cultural characteristics in Bursa Uludağ University Vocational School of Health Services. As a result of literature review, survey was discussed under demographic, academic, socioeconomic, and cultural dimensions. For the draft questionnaire consisting of 35 questions, expert opinion was applied, and five students were pre-applied. After the expert and student feedback, the re-organized questionnaire was reduced to 34 questions and applied to 50 students determined by a disproportionate stratified sampling method. The KGI values calculated for the four dimensions included in the questionnaire ranged from 0.91 to 1.00. The survey developed in this study is thought to contribute to the field in order to reveal the profile of foreign students and determine the needs of the students.

Keywords: Foreign students, Higher education, Survey development, Vocational school of health services

Öden Acar A., Aslan Huyar D., Ertürk E., & Şapulu Alakan Y., (2020). Yabancı uyruklu öğrenci özelliklerinin belirlenmesine yönelik bir anket geliştirme çalışması. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi/Journal of Higher Education and Science*, 10(2), 276-285. <https://doi.org/10.5961/jhes.2020.389>

Arzu ÖDEN ACAR (✉)

ORCID ID: 0000-0002-3118-6077

Bursa Uludağ Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, Bursa, Türkiye
Bursa Uludag University, Vocational School of Health Services, Department of Medical Services and Techniques, Bursa, Turkey
arzuodenacar@uludag.edu.tr

Derya ASLAN HUYAR

ORCID ID: 0000-0002-0968-7721

Bursa Uludağ Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, Bursa, Türkiye
Bursa Uludag University, Vocational School of Health Services, Department of Medical Services and Techniques, Bursa, Turkey

Geliş Tarihi/Received : 23.07.2019

Kabul Tarihi/Accepted : 03.06.2020

Elif ERTÜRK

ORCID ID: 0000-0001-7668-796X

Bursa Uludağ Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, Bursa, Türkiye
Bursa Uludag University, Vocational School of Health Services, Department of Medical Services and Techniques, Bursa, Turkey

Yeliz ŞAPULU ALAKAN

ORCID ID: 0000-0003-4140-7141

Bursa Uludağ Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, Bursa, Türkiye
Bursa Uludag University, Vocational School of Health Services, Department of Medical Services and Techniques, Bursa, Turkey

GİRİŞ

Teknoloji, iletişim ve ulaşımın hızla gelişmesiyle birlikte tüm dünyada pek çok alanda hızlı bir değişim göstermektedir. Bu değişim, eğitim alanını da içine almaktadır. Eğitimde yabancı uyruklu öğrenci hareketliliği son yıllarda ivme kazanmıştır. Ülkemizin uluslararasılaşma politikası kapsamında Yükseköğretim Kurulu (YÖK, 2019) Yükseköğretim Kurumları Sınavı (YKS) kılavuzunda yer alan Tıp ve Diş Hekimliği dışındaki programların kontenjanlarının hem devlet, hem de vakıf üniversitelerinde geçerli olmak üzere en fazla %50'sine kadar yurtdışından öğrenci kabul etme sınırlamasını ortadan kaldırmıştır. YÖK'ün 2019 yılında yaptığı açıklamaya göre, Türkiye'de 4 yıl önce 40.000'li rakamlarda olan yabancı uyruklu öğrenci sayısı günümüzde 148.000'lere ulaşmıştır.

Sayıları giderek artan yabancı uyruklu öğrenciler dil, akademik, sosyoekonomik ve kültürel anlamda çeşitli sorunlarla karşılaşmaktadırlar. Bu sorunların dışında; toplumsal rol, değer ve kurallara uyum sağlamak ve içinde buldukları toplumun beklentilerine cevap vermek hususunda uyum güçlükleri yaşayabilmektedirler (Günay, 2014). Aile özlemi ve yurt yaşantısının zorlukları, barınma, sağlık, arkadaşlık ilişkilerinde uyumsuzluk, sosyal ve ahlaki değerlerdeki çatışmalar, kendini yabancı hissetme, yeni eğitim sistemine uyum sağlama gibi sorunlarla da karşılaşmaktadırlar (Güçlü, 1996; Özkan & Acar-Güvendir, 2015). 2010 yılında gerçekleştirilen bir çalışmada; yabancı uyruklu öğrencilerin uyumsuzluk, yalnızlık, kültürel şok, çekingenlik ve psikolojik sorunlar, sosyokültürel uyum sorunları, yemek, barınma, iklim, sağlık, ev özlemi ve ulaşım gibi konularda sıkıntılar yaşadıkları ifade edilmiştir (Kıroğlu, Kesten & Elma, 2010; Wu, Garza & Guzman, 2015). Özçetin'in (2013) çalışmasında, Bursa'daki üniversitelerde eğitim gören yabancı uyruklu öğrencilerin; Türkçe konuşma, yurt yaşantısı ve kültürel farklılıklardan dolayı sorunlar yaşadıkları belirlenmiştir (Özçetin, 2013). Eskişehir'de yabancı uyruklu üniversite öğrencileri ile gerçekleştirilen bir çalışmada ise, öğrencilerin çevreye ve Türk kültürüne uyum sürecine katkıda bulunacak bir çevrimiçi sistem tasarlanmıştır (Çoşkunserçe, 2014).

Yabancı uyruklu öğrenciler için farklı bir ülkede öğrenim görenin güzel yönleri olmasına rağmen, ilk zamanlarda başa çıkılması gereken çeşitli duygusal problemler de bulunmaktadır. Bu kültürel değişim, öğrencilerde bunalım, yalnızlık, kaygı gibi duygulara sebep olmaktadır (Forbes-Mewett & Sawyer, 2016). Bu kültür şoku durumunda endişe, sosyalleşme problemi, korku, heyecan, duygusuzluk ve davranış bozuklukları gibi durumlar ortaya çıkmaktadır (Güçlü, 1996). Ayrıca yabancı uyruklu öğrencilerin farklı ülkelerde öğrenim gördükleri süreçte negatif ayrımcılığa maruz kaldıkları tespit edilmiştir (Dominguez-Whitehead & Sing, 2015). Ege Üniversitesi ve Dokuz Eylül Üniversitesi'nde okuyan yabancı uyruklu ve Türk öğrenciler ile gerçekleştirilen başka bir çalışmada, öğrencilerin psikolojik destek alma ihtiyacı; uyum süreçleri ve çeşitli değişkenler arasında karşılaştırmalar yapılarak incelenmiş ve yabancı uyruklu öğrencilerin Türk öğrencilere oranla daha fazla sorun yaşadıkları tespit edilmiştir (Annaberdiyev, 2006). Çöllü ve Öztürk (2009) tarafından yapılan bir diğer çalışmada, yabancı uyruklu

öğrencilerin ülkelerine ve ailelerine duydukları özlemin uyum sorunlarına yol açtığı belirtilmiştir. Yabancı bir ülkede ya da çevrede yaşamının yarattığı kültürel farklar öğrencilerde uyum sorunlarına sebep olmaktadır (Günay, 2014; Sezgin & Yolcu, 2016).

Farklı ülkelerden yükseköğretim için ülkemize gelen yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye'deki şartlara kısa sürede uyum sağlayabilmeleri kolay olmamaktadır. Elde ettikleri eğitim öğretim imkânlarından en iyi şekilde yararlanabilmeleri için buldukları toplumun sosyoekonomik ve kültürel ortamına alışmaları, ancak yaşanan zorlukların ortadan kaldırılması yönündeki emek ve gayretlerine bağlıdır (Allaberdiyev, 2007). Bundan dolayı, bu konu ile ilgili yapılacak çalışmaların alan-yazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye'de buldukları süre içerisinde karşılaştıkları sorunların, ihtiyaçların, beklentilerin belirlenmesi ve çözüm önerilerinin geliştirilmesi, ayrıca eğitimlerini sağlıklı ve uyum içinde sürdürebilmeleri için öğrenci özelliklerini ortaya koyacak bir anket geliştirme çalışmasına gereksinim duyulmuştur.

Çalışmada, Bursa Uludağ Üniversitesi (BUÜ) Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu'nda (SHMYO) öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin demografik, akademik, sosyoekonomik ve kültürel özelliklerini tespit etmeye yönelik bir anket geliştirmek amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, BUÜ SHMYO'da öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin demografik, akademik, sosyoekonomik ve kültürel özelliklerini belirlemektir.

Örneklem

Çalışmanın evreni, BUÜ SHMYO'da öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerdir. Çalışmanın yapıldığı süreçte BUÜ SHMYO Tıbbi Laboratuvar Programı'nda 33, Tıbbi Görüntüleme Teknikleri Programı'nda 31, Tıbbi Dokümantasyon Programı'nda 19, Anestezi Programı'nda 42, İlk ve Acil Yardım Programı'nda 40 kayıtlı yabancı uyruklu öğrenci olduğu tespit edilmiştir. Çalışmanın örneklemini ise evrenden orantısız tabakalı örnekleme yöntemi ile seçilmiştir. Orantısız tabakalı örnekleme her tabakadan eşit sayıda bireyin alınması ile gerçekleştirilir (Erdoğan, Nahçıvan & Esin, 2015). Her programın birinci ve ikinci sınıftan beşer öğrenci seçkisiz olarak seçilmiş, böylece her programdan 10 öğrenci olmak üzere toplam 50 öğrenci çalışmaya dâhil edilmiştir. Örneklem sayısı evrenin %30.3'üne karşılık gelmektedir. Seçilen öğrencilere çalışmaya katılmalarının gönüllülük esasına bağlı olduğu belirtilmiş ve kabul eden öğrencilere araştırma onam formu sunulmuştur. Bu formda çalışmanın amacı ve bir katılımcı olarak öğrencilerin sahip olduğu haklar belirtilmiş, çalışmanın hangi koşullarda yapılacağı açıklanmıştır.

Anketin Geliştirilmesi

Bu çalışmada yabancı uyruklu öğrencilerin özelliklerini farklı boyutlardan tespit etmek amacıyla bir anket geliştirilmesi amaçlanmıştır. Anket geliştirme sürecinde Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel (2011) tarafından açıklanan aşamalar takip edilmiştir.

1. Aşama- Problemi tanımlama: Yükseköğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin özelliklerini ve gereksinimlerini belirlemeye yönelik veri toplama araçlarına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu amaç doğrultusunda “Yabancı Uyruklu Öğrenci Özelliklerinin Belirlenmesi Anketi”nin geliştirilmesi amaçlanmıştır.

2. Aşama- Madde yazma: Yabancı uyruklu öğrencilere yönelik literatürde geliştirilen anketler ve diğer ölçme araçları incelenmiştir (Başaran Alagöz & Geçkil, 2017; Çelik, 2013; Çoşkunserçe, 2014; Çöllü & Öztürk, 2009; Güçlü, 1996; Günay, 2014; Kılıçlar, Sarı & Seçilmiş, 2012; Kiroğlu et al., 2010; Kumcağız, Dadashzadeh, & Alakuş, 2016; Özçetin, 2013; Özkan & Acar Güvendir, 2015; Paksoy, H.M., Paksoy, S. & Özçalıcı, 2012; Savaşan, Yardımcıoğlu, & Beşel, 2015; Sezgin ve Yolcu, 2016; Şahin & Demirtaş, 2014; Yardımcıoğlu, Beşel, & Savaşan, 2017). İncelemeler sonucunda oluşturulacak anketin yabancı uyruklu öğrencilerin demografik, akademik, sosyoekonomik ve kültürel özelliklerinin belirlenmesine yönelik maddeler içermesi planlanmıştır. Bu aşamada yapılan literatür taraması anketin kapsam geçerliği açısından önem taşımaktadır. Anketin bazı maddeleri literatür taraması ile seçilerek, bazıları da araştırmacılar tarafından yazılarak madde havuzu oluşturulmuştur. Yazılan maddeler dil ve anlam bilgisi, açık ve anlaşılır olma, biçim ile mantıksal sıralama açısından araştırmacılar ve dil bilgisi uzmanı tarafından gözden geçirilmiştir. Bu aşamada bazı yazım hataları ve anlam bozukluğu olan maddeler düzeltilmiş, soru sıralamalarında değişiklikler yapılmıştır.

Maddelerin mantıksal sıralaması göz önünde bulundurularak 35 soru içeren “Yabancı Uyruklu Öğrenci Özelliklerinin Belirlenmesi Anketi” taslak formu hazırlanmıştır. Düzenlenen bu form BUÜ Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Yayın Etik Kurulu tarafından uygun görülmüştür. Taslak anket formu uzmanlara gönderilmeden önce her programdan bir öğrenci olmak üzere toplam 5 öğrenciye ayrı ayrı sunulmuştur.

a. Anket maddelerinden 21’i öğrencilerin özelliklerini betimlemeye yönelik olgusal sorulardan, ikisi bir konuya ilişkin davranışlarını belirlemeye yönelik davranış sorularından ve 13’ü bir konuya ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla inanç ve kanı sorularından oluşmaktadır.

b. Cevap seçeneklerine göre incelendiğinde soruların tümü kapalı uçludur. Bu soruların 20’si tek seçenekli sınıflama sorusu, 10’u birden fazla seçeneğin işaretlenmesine imkân veren sınıflama sorusu, beşi ise dereceleme sorusudur.

3. Aşama- Uzman görüşü alma ve ön uygulama formu oluşturma: Uzman görüşü almak amacıyla “Yabancı Uyruklu Öğrenci Özelliklerinin Belirlenmesi Anketi Uzman Değerlendirme Formu” oluşturulmuştur. Bu formda uzmanlara anketin amacı açıklanmış, forma anket maddeleri eklenmiş ve uzmanların anket maddelerine yönelik objektif görüşleri talep edilmiştir. Uzmanların her madde için görüşlerini Lawshe (1975) tarafından geliştirilen teknik kullanılarak “Uygun”, “Uygun ancak düzeltilmeli”, “Çıkartılmalı” seçeneklerini işaretleyerek belirtmeleri istenmiştir. Yeşilyurt ve Çapraz (2018) ile Ateş (2011) de benzer tekniği ölçek geliştirme çalışmalarında kullanmışlardır. Uzmanların görüş ve önerilerini belirtmeleri için her sorunun yanında açıklama kısmı yer almaktadır. Lawshe’nin ölçek

geliştirmek için kullandığı tekniğe göre en az beş en fazla ise 40 uzman görüşüne ihtiyaç vardır (Lawshe (1975) Çalışmada kullanılan anket formu 10 uzmana gönderilmiştir. Anketin Kapsam Geçerlik Oranı (KGO), uzmanlardan alınan bu görüşler ile hesaplanarak bulunmuştur. KGO hesaplanırken kullanılan eşitlik şu şekildedir:

$$KGO = \frac{N_g}{N/2} - 1$$

Bu eşitlikte N_g , “Uygun” seçeneğini işaretleyen uzman sayısını, N ise toplam uzman sayısını temsil etmektedir. Çalışmada 10 uzmandan görüş alınması nedeniyle her madde için en düşük kapsam geçerlik oranı 0.62 kabul edilmiştir (Veneziano & Hooper, 1997). Yurdugül (2005) ölçülmek istenen özelliklerin birden fazla boyutta toplanması durumunda her boyut için, o boyut altındaki maddelerin KGO ortalaması kullanılarak Kapsam Geçerlik İndeksi (KGİ) hesaplanması gerektiğini belirtmiştir.

4. Aşama - Ön uygulama, analizler ve ankete son şeklini verme: Ön uygulama, orantısız tabakalı örnekleme yöntemi ile her programın birinci ve ikinci sınıfından seçilen beşer öğrencinin katılımı sonucunda toplam 50 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Ön uygulamanın yapıldığı günün tatil öncesi-sonrası ya da sınav öncesi-sonrası gibi özel bir zaman olmamasına dikkat edilmiştir. Araştırmada güvenilirlik açısından ölçeğin geliştirilme, uygulama ve analiz edilme aşamalarının detaylıca verilmesine özen gösterilmiştir. Anket formu belirtilen örnekleme uygulanmış ve veriler analiz edilmiştir.

Verilerin Analizi

Ankete yönelik uzman görüşleri Microsoft Office Excel 2016 programına aktarılmıştır. Kapsam geçerliğine yönelik analizler; tüm maddeler için KGO ve tüm boyutlar için KGİ değerleri hesaplanarak bulunmuştur. Ön uygulama öncesinde yapılan uygulamada öneriler incelenmiş ve ön uygulamaya yönelik düzeltmeler yapılmıştır. Ön uygulama sırasında öğrenciler gözlemlenmiştir ve verilen cevaplar SPSS paket programında frekans analizi ile değerlendirilmiştir.

BULGULAR

Bu bölümde çalışmanın bulguları anket geliştirme aşamaları çerçevesinde sunulacaktır.

1. Aşama- Problemi tanımlama: Anket geliştirmenin 1. aşaması problemi tanımlamaktır. Ülkemizde yükseköğretim kurumlarında yabancı uyruklu öğrenci sayısının arttığı bilinmektedir. Yapılan bazı araştırmalarda yabancı uyruklu öğrencilerin farklı alanlarda sorunlar yaşadıkları ön plana çıkmaktadır (Annaberdiyev, 2006; Günay, 2014; Özçetin, 2013; Sezgin ve Yolcu, 2016). Sorunların çözümü için öncelikle yabancı uyruklu öğrencilerin ihtiyaçlarının ve beklentilerinin belirlenmesi gerekmektedir. Bu konuda bir anket geliştirilmesinin öğrencilerin profilini ortaya çıkarmak konusunda fayda sağlayacağı düşünülmüştür. “Yabancı Uyruklu Öğrenci Özelliklerinin Belirlenmesi Anketi” bu konuya yönelik geliştirilmiştir.

2. Aşama- Madde yazma: Bu aşamada literatür taraması yapılarak diğer çalışmalardaki anketler ve ölçme araçları incelenmiş-

tır. Çalışmanın madde havuzu; literatür taraması yapılarak ve araştırmacılar tarafından yazılan maddeler ile oluşturulmuştur. Yabancı uyruklu öğrencilerin dil, kültür, eğitim, sağlık hizmetlerine erişim, sosyal yaşam, ekonomik ve psikolojik durumlarına yönelik araştırmalar yapıldığı ve bazı alanlarda öğrencilerin sorun yaşadıkları belirlenmiştir. Bu bağlamda, çalışmada geliştirilen anket “demografik, akademik, sosyoekonomik ve kültürel” boyutlarda ele alınmıştır. 35 maddelik taslak anket formu oluşturulmuştur.

Ön uygulama öncesinde, beş öğrenciye ayrı ayrı sunulan taslak anket formunun ne amaçla kullanılacağı açıklanmıştır ve öğrenciler formu sesli okuyarak cevaplamışlardır. Öğrenciler, taslak anketi cevaplarırken süre tutulmuş, ortalama süre 15 dakika olarak hesaplanmıştır. Cevaplama sırasında anlamadıkları cümle ya da kelimeleri belirtmişler, madde ya da seçenekler için düzenleme önerilerini sunmuşlardır. Öğrencilerin dönütleri sonrasında iki maddenin seçenek sayısı çoğaltılmıştır. Uzman görüşlerinin alınması ve anketlerin yabancı uyruklu öğrenciler tarafından uygulama yapılmadan önce okunması görünüş geçerliliğinin göstergesi olarak kabul edilebilir.

3. Aşama- Uzman görüşü alma ve ön uygulama formu oluşturma: Uzman görüşü almak için “Yabancı Uyruklu Öğrenci Özelliklerinin Belirlenmesi Anketi Uzman Değerlendirme Formu” oluşturulmuştur. Bu form anketin kapsam geçerliliğinin belirlenmesi açısından önem taşımaktadır. Uzman değerlendirme formunda Anket için KGO hesaplanırken “Uygun” seçeneği 3, “Uygun Ancak Düzeltilmeli” seçeneği 2 ve “Çıkartılmalı” seçeneği 1 ile kodlanmıştır. Her madde için KGO ve her boyut için KGİ değerleri Microsoft Office Excel 2016 sürümü ile hesaplanmıştır.

Tablo 1’de uzmanlardan alınan dönütler doğrultusunda her madde için hesaplanan KGO ve her boyut için hesaplanan KGİ değerleri verilmiştir. Anket maddelerinin KGO değerleri incelendiğinde dört maddenin KGO değerinin 0.6; üç maddenin KGO değerinin 0.8 ve 28 maddenin KGO değerinin 1 olduğu görülmüştür. KGO değeri 0.6 ve 0.8 olan maddeler ile ilgili uzmanların yaptığı öneriler değerlendirilmiştir. Çalışmada her madde için en düşük kapsam geçerlik oranı 0.62 kabul edildiğinden KGO değeri 0.6 olan 5, 6, 21 ve 30. maddelerde düzenleme yapılmıştır. Demografik özellikler boyutunda yer alan, “anne çalışma durumu” ve “baba çalışma durumu”nu sorgulayan sırasıyla 5 ve 6. maddelerin seçenekleri düzenlenmiştir. Sosyoekonomik özellikler boyutunda bulunan “öğrencinin aylık burs miktarı”ni soran 21. maddenin de seçenekleri düzenlenmiştir. Kültürel özellikler boyutunda yer alan “Türkiye’deki arkadaşlık ilişkileri”ni sorgulayan 30. maddede düzenleme yapılmamış, madde anketten çıkarılmıştır. 30. madde anketten çıkartıldıktan sonra kültürel boyutun KGİ değeri 0.91 olarak hesaplanmıştır.

Ankette yer alan dört boyut için hesaplanan KGİ değerleri 0.91 ile 1.00 arasında değişmektedir. KGİ, $\alpha=0.05$ düzeyinde anlamlı olan ve nihai forma alınacak maddelerin toplam KGO ortalamaları üzerinden elde edilmiştir. 10 uzman ile gerçekleştirilen bu anket çalışmasında $\alpha=0.05$ düzeyindeki minimum KGİ değeri 0.62 kabul edilmiştir. Bu durumda her boyut için hesaplanan

KGİ değerlerinin 0.62’den büyük olduğu görülmektedir.

4. Aşama- Ön uygulama, analizler ve ankete son şeklini verme:

Bu aşamada örnekleme belirlenen 50 öğrenciye ön uygulama formu uygulanmıştır. Uygulama, araştırmacıların gözetiminde sınıf ortamında gerçekleştirilmiştir. Anket yanıtlama süresi 10-20 dakika arasında değişkenlik göstermiştir.

Ön uygulama sonucunda anketin akademik özellikler boyutunda yer alan 17. madde “eğitimde yaşanan zorluklar”a ve 19. madde “MYO’da yaşanan sorunlar” a yönelik olarak verdikleri cevaplarda, öğrencilerin ankette açık uçlu olarak verilen “diğer” seçeneğini işaretledikleri görülmüştür. Bu oranlar sırasıyla %10.2 ve %6.6’dır. “Diğer” seçeneklerinin içeriği incelendiğinde öğrencilerin 17. maddede “dil sorunu”, 19. maddede “binanın fiziki yapısı ve konumu” cevaplarını verdikleri tespit edilmiştir.

Sosyoekonomik özellikler boyutunda bulunan 23. maddede öğrencilerin “diğer” seçeneğine yazdığı cevapların bazılarının semt, bazılarının ilçe olduğu görülmüştür. Seçeneklerde ise ilçeler yer almaktadır. Bu doğrultuda “semt” kelimesi “ilçe” ile değiştirilmiştir.

Öğrencilerin, kültürel özellikler boyutunda yer alan 28. madde “Türkiye’de zorlandıkları konular” ve 29. madde “danışılan kişiler”e, “diğer” seçeneklerini sırasıyla %12.7 ve %16.9 oranlarında yanıtladıkları görülmüştür. Bu maddeler incelendiğinde öğrencilerin “diğer” seçeneğini işaretlemelerine rağmen açıklama yapmadıkları belirlenmiştir. Öğrencilerin demografik, akademik, sosyoekonomik ve kültürel özelliklerine ait bulgular sırasıyla Tablo 2, Tablo 3, Tablo 4 ve Tablo 5’te sunulmuştur.

Yapılan düzenlemeler sonrasında “Yabancı Uyruklu Öğrenci Özelliklerinin Belirlenmesi Anketi”ne son şekli verilmiştir.

TARTIŞMA

Bu çalışmada yabancı uyruklu öğrencilerin demografik, akademik, sosyoekonomik ve kültürel özelliklerini incelemeyi hedefleyen bir anket geliştirilmiştir. Anket geliştirme sürecinde Büyüköztürk ve diğerleri (2011) tarafından açıklanan “problemin tanımlanması, madde yazma, uzman görüşü ve ön uygulama aşamaları” takip edilmiştir. Keser ve Kavuk da 2015 yılında Okulda Siber Zorbalık Farkındalık Anketinin Geliştirilmesi adlı çalışmalarında Büyüköztürk ve ark. (2011) tarafından açıklanan anket geliştirme aşamalarını izlemişlerdir. Problemin tanımlanması ve madde yazma aşamasında belirlenen problem kapsamında literatür incelenmiştir. Literatür taraması anketin kapsam geçerliği açısından önemlidir. İncelenen araştırmalarda öne çıkan başlıkların; yabancı uyruklu öğrencilerin uyum durumları (Allaberdiyev, 2007; Annaberdiyev, 2006; Çoşkunserçe, 2014; Çöllü & Öztürk, 2009; Güçlü, 1996; Özçetin, 2013), yaşadıkları sorunlar (Başaran-Alagöz & Geçkil, 2017; Çelik, 2013; Günay, 2014; Kumcağız et al., 2016; Paksoy et al., 2012), başarı durumları (Kılıçlar et al., 2012; Şahin & Demirtaş, 2014), sosyo-kültürel ve ekonomik (Kıroğlu et al., 2010; Savaşan et al., 2015; Yardımcıoğlu et al., 2017) olduğu belirlenmiştir. Bu araştırmalarda kullanılan ölçme araçları incelenmiş ve geliştirilen anketin demografik, akademik, sosyoekonomik ve kültürel özellikleri ele alması planlanmıştır. Uzman görüşü alma aşamasında, anketin görünüş ve kapsam geçerliğine yönelik Lawshe

Tablo 1: Uzman Görüşleri ile Belirlenen Kapsam Geçerlik Oranları

Alt Boyutlar	Maddeler	Uygun	Uygun Ancak Düzeltmeli	Çıkartılmalı	Kapsam Geçerlik Oranı
Demografik	M1	10	0	0	1
	M2	10	0	0	1
	M3	10	0	0	1
	M4	10	0	0	1
	M5	8	2	0	0.6
	M6	8	2	0	0.6
	M7	10	0	0	1
	M8	10	0	0	1
	M9	10	0	0	1
Akademik	M10	10	0	0	1
	M11	10	0	0	1
	M12	10	0	0	1
	M13	10	0	0	1
	M14	10	0	0	1
	M15	10	0	0	1
	M16	10	0	0	1
	M17	10	0	0	1
	M18	10	0	0	1
Sosyoekonomik	M19	10	0	0	1
	M20	10	0	0	1
	M21	8	2	0	0.6
	M22	10	0	0	1
	M23	10	0	0	1
	M24	10	0	0	1
	M25	10	0	0	1
	M26	10	0	0	1
	M27	10	0	0	1
Kültürel	M28	9	1	0	0.8
	M29	9	1	0	0.8
	M30	8	2	0	0.6
	M31	10	0	0	1
	M32	9	1	0	0.8
	M33	10	0	0	1
	M34	10	0	0	1
	M35	10	0	0	1

Toplam uzman sayısı: 10

KGÖ: 0.62

KGİ (demografik): 0.91

KGİ (akademik): 1

KGİ (sosyoekonomik): 0.96

KGİ (kültürel): 0.88

(1975) tekniği kullanılarak hazırlanan uzman değerlendirme formu 10 uzmana gönderilmiştir (Lawshe (1975). Literatürdeki çeşitli araştırmalarda Lawshe tekniğinin anket ve ölçek geliştirmede kullanıldığı görülmüştür (Wallace, Blake, Parham & Baldridge, 2003; Yeşilyurt & Çapraz, 2018). Uzman değerlendirmeleri sonrasında her madde için KGO ile her alt boyut için KGİ hesaplanmıştır (Ateş, 2011; Keser ve Kavuk, 2015; Yurdugül, 2005). Dört anket maddesi, 10 uzman için belirlenen en düşük KGO değeri olan 0.62'nin altında kalmıştır (Veneziano & Hooper, 1997). Bu maddelerin üçünün seçenekleri uzman dönütleri

meleri sonrasında her madde için KGO ile her alt boyut için KGİ hesaplanmıştır (Ateş, 2011; Keser ve Kavuk, 2015; Yurdugül, 2005). Dört anket maddesi, 10 uzman için belirlenen en düşük KGO değeri olan 0.62'nin altında kalmıştır (Veneziano & Hooper, 1997). Bu maddelerin üçünün seçenekleri uzman dönütleri

Tablo 2: Yabancı Uyruklu Öğrencilere İlişkin Demografik Özellikler

Sorular	Cevaplar	n	%	Sorular	Cevaplar	n	%
Cinsiyet	Kadın	32	64	Baba eğitim durumu	İlkokul	3	6.0
	Erkek	18	36		Ortaokul	3	6.0
Yaş	17-20	18	36.0		Lise	26	52.0
	21-25	25	50.0		Üniversite	11	22.0
	26 ve üzeri	7	1.0		Yüksek lisans	2	4.0
Medeni durum	Bekâr	38	76.0	Geldiğiniz ülke	Azerbaycan	19	38.0
	Evli	11	22.0		Bulgaristan	8	16.0
Kardeş sayısı	Yok	2	4.0		Rusya	8	16.0
	1-3	35	70.0		Kazakistan	4	8.0
	4 ve üzeri	12	24.0		Kırgızistan	4	8.0
Anne çalışma durumu	Çalışıyor	21	42.0		Suriye	2	4.0
	Çalışmıyor	29	58.0		Kosova	2	4.0
Baba çalışma durumu	Çalışıyor	33	66.0		Makedonya	2	4.0
	Çalışmıyor	15	30.0		Diğer	7	14.0
Anne eğitim durumu	İlkokul	5	10.0		Geliş statüsü	Mülteci	4
	Ortaokul	10	2.0	Öğrenci		18	36.0
	Lise	27	54.0	Diğer		28	56.0
	Üniversite	7	14.0				

Tablo 3: Yabancı Uyruklu Öğrencilere İlişkin Akademik Özellikler

Sorular	Cevaplar	n	%
Dil yeterlilik puanı	C2(100 puan)	20	40.0
	C1(80-99 puan)	15	30.0
	B2 (70-79 puan)	9	18.0
	Liseyi Türkiye’de okudum	6	12.0
Program	TLT	10	20.0
	TGT	10	20.0
	TDS	10	20.0
	Anestezi	10	20.0
	İAY	10	20.0
Sınıf	1.sınıf	25	50.0
	2.sınıf	25	50.0
GANO	1.80 altı	21	42.0
	1.81-1.99	7	14.0
	2.00-2.49	16	32.0
	2.50-2.99	3	6.0
	3.00 ve üzeri	3	3.0
Programdan memnuniyet	Memnunum	34	68.0
	Kısmen	15	30.0
	Memnun değilim	1	2.0
Başarı algısı	Başarılı	9	18.0
	Kararsızım	27	54.0
	Başarısız	14	28.0

Tablo 3: Devam

Sorular	Cevaplar	n	%
Eğitimde zorluklar	Ders konularını anlama	17	34.7
	Eğitim sistemindeki farklılık	16	32.7
	Dil sorunu	11	16.2
	Öğretim elemanlarıyla iletişim	6	12.2
	Sınıf arkadaşlarıyla iletişim sorunları	4	8.2
	Ders kitaplarını okuma	4	8.2
	İdari işlere yönelik sorunlar	4	8.2
	Derse ilgisizlik	1	2.0
	Diğer	5	10.2
BUÜ'de sorunlar	Üniversite içi ulaşım	27	40.9
	Üniversite konumu	18	27.3
	Türkçe eğitimin yetersiz oluşu	8	12.1
	Sosyokültürel faaliyetlerdeki yetersizlikler	6	9.1
	Otomasyona yönelik problemler	3	4.5
	Medikal sosyal hizmetler	2	3.0
	Barınma sorunları	1	1.5
	Yabancı uyruklulara yönelik rehberlik hizmetlerdeki aksaklıklar	1	1.5
MYO'da sorunlar	MYO ulaşım sorunları	35	46.1
	Öğrenci sayısının fazla olmasına bağlı sorunlar	8	10.5
	Derslik koşullarının yetersizliği	7	9.2
	Kantin/yemekhane hizmetlerinde yetersizlik	6	7.9
	Eğitime yönelik yetersizlikler	5	6.6
	Öğrenci işleri ile ilgili yaşanan sorunlar	4	5.3
	Sınav koşullarına yönelik eksiklikler	3	3.9
	Öğretim elemanı yetersizliği	3	3.9
	Diğer	5	6.6

çerçevesinde düzenlenmiş (5., 6. ve 21. madde), bir madde ise anketten çıkarılmıştır (30. madde). Ankette yer alan dört boyut için KGİ değerlerinin 0.62'den büyük olduğu belirlenmiştir. Bu bağlamda geliştirilen anket formunun kapsam geçerliğinin sağlandığı söylenebilir.

34 maddeden oluşan ön uygulama formu 50 öğrenciye uygulanmış olup, cevaplama süresi 10-20 dakika arasında değişiklik göstermiştir. Elde edilen verilerin analizinde frekans ve yüzde hesaplamaları kullanılmış ve bulgular her anket maddesi için incelenmiştir. "Diğer" seçeneklerinin yer aldığı sorular madde madde ele alınmıştır. İncelemeler sonucunda yabancı uyruklu öğrencilerin akademik, sosyoekonomik ve kültürel açıdan bazı sorunlar yaşadıkları açığa çıkmıştır. Bu sorunların önde gelenleri; ders konularını anlamakta çekilen güçlükler, eğitim sistemindeki farklılıklar, dil sorunu, gelir yetersizliği, verilen sağlık hizmetlerinin pahalı bulunması, toplum yaşamı ile ilgili farklılıklardır. Bizim çalışmamızla paralellik gösteren Özçetin'in (2013) çalışmasında da yabancı uyruklu öğrencilerin eğitimde en çok zorlandığı konuların sırasıyla; Türkçe öğrenme, eğitim sistemin-

deki farklılıklar, ders konularını anlayamama, derse konsantre olamama, öğretim elemanları ve öğrenci arkadaşları ile iletişim kuramamak olduğu ortaya konulmuştur. Özkan ve Acar Güvendir (2015) çalışmalarında yabancı uyruklu öğrencilerin bir kısmının Türkçe'yi anlama sorunu yaşadığını tespit etmişlerdir. Yine Savaşan ve diğerlerinin (2015) çalışmasında da yabancı uyruklu lisans ve lisansüstü öğrencilerin akademik sorunları arasında ilk sırada dersleri anlamakta çekilen güçlükler yer almaktadır. Benzer çalışmalar yabancı uyruklu öğrencilerin dil sorunu ve dersleri anlama güçlüğü yaşadığını göstermektedir. Yapılan diğer çalışmalarda yabancı uyruklu öğrenciler Türkiye'deki yaşam koşullarını zor bulduklarını, burs imkanlarının kısıtlı olduğunu, geçim sıkıntısı ve konaklama sorunları yaşadıklarını ifade etmişlerdir (Başaran-Alagöz & Geçkil, 2017; Çelik, 2013; Özçetin, 2013, Paksoy et al., 2012; Savaşan et al., 2015; Yıldırım, Özkan & Büyükyılmaz, 2016). Çeşitli düzenlemeler sonucunda 34 maddeden oluşan ankete son şekli verilmiştir. Anketin güvenilirliği; ön uygulama öncesinde yabancı uyruklu öğrencilerle yapılan görüşmeler, uzman görüşleri ve veri toplama aşamasında yapılan gözlemler ile değerlendirilmiştir.

SONUÇ

Mevcut araştırma sonucunda, “Yabancı Uyruklu Öğrenci Özelliklerinin Belirlenmesi Anketi” olarak adlandırılan geçerli ve güvenilir kabul edilebilecek bir anket elde edilmiştir. Elde edilen anketin, yabancı uyruklu öğrenci profilini ortaya çıkarmak ve öğrencilerin gereksinimlerini belirlemek konusunda alana

katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Yabancı Uyruklu Öğrenci Özelliklerinin Belirlenmesi Anketi ile yabancı uyruklu öğrencilerin durum analizleri gerçekleştirilebilir. Durum analizleri sonucunda belirlenen öğrenci ihtiyaçlarına yönelik yapılacak düzenlemelerin eğitimin niteliğini ve öğrencilerin uyum düzeylerini iyileştirebileceği düşünülmektedir.

Tablo 4: Yabancı Uyruklu Öğrencilere İlişkin Sosyoekonomik Özellikler

Sorular	Cevaplar	n	%
Geçim kaynağı	Ailem gönderiyor	32	64.0
	Çalışıyorum	10	20.0
	Diğer	6	12.0
	Burs alıyorum	2	4.0
	Cevapsız	1	0.9
Aile geliri	1500 TL ver altı	20	40.0
	1501-2500 TL	16	32.0
	2501-3500 TL	10	20.0
	3501 TL ve üstü	4	8.0
Burs miktarı	451-650 TL	2	4.0
	101-450 TL	10	20.0
	0-100 TL	38	76.0
Gelir yeterliliği	Yeterli	11	22.0
	Kısmen	28	56.0
	Yetersiz	11	22.0
İkâmet	Osmangazi	7	14.0
	Nilüfer	12	24.0
	Yıldırım	17	34.0
	Diğer	13	26.0
Kalınan yer	Yurt-Kur	2	4.0
	Özel yurt	3	6.0
	Üniversite yurdu	1	2.0
	Aile yanı	26	52.0
	Evde	15	30.0
	Diğer	2	4.0
	Cevapsız	1	2
Kalınan yerden memnuniyet	Memnunum	27	54.0
	Kısmen	17	34.0
	Memnun değilim	6	12.0
Kaç yaşından beri Türkiye’de	0-10 yaş	20	40.8
	11-15 yaş	4	8.0
	15 yaş ve üzeri	26	52.0
Sağlık hizmetlerinden memnuniyet	Sağlık sorununum olmadı	19	38.0
	Sağlık hizmetlerini pahalı buluyorum	19	38.0
	Sağlık hizmetinden memnunum	11	22.0
	Cevapsız	1	2.0

Tablo 5: Yabancı Uyruklu Öğrencilere İlişkin Kültürel Özellikler

Sorular	Cevaplar	n	%
Türkiye’de zorlandıkları konular	Kültürel farklılıklar	7	12.7
	Ekonomik sıkıntılar	22	40.0
	Dil sorunu	10	18.2
	Ayrımcılık	7	12.7
	Barınma sorunları	2	3.6
	Diğer	7	12.7
Danışılan kişiler	Kendi devletimden arkadaşarımla	4	6.8
	Öğretim görevlilerine	8	13.6
	Tüm arkadaşarıma	22	37.3
	Yurt görevlilerine	1	1.7
	Öğrenci temsilcilerimize	3	5.1
	Okul yönetimine	7	11.9
	Danışman öğretim görevlisine	4	6.8
Diğer	10	16.9	
Beklentiler	Arkadaşlık kurmak	18	31.6
	Beni anlamalarını beklerim	6	10.5
	Derslerimde yardımcı olmalarını isterim	10	17.5
	Sosyokültürel aktivitelere beni dâhil etmelerini isterim	5	8.8
	Beklentim yok	18	31.6
Arkadaş tercihi	Türkiye’den	9	18.0
	Farklı devletten	1	2.0
	Fark etmez	38	76.0
	Cevapsız	2	4.0
Türkiye ile devleti arasındaki farklılıklar	Kültürel farklılıklar	15	16.7
	Eğitim farkı	25	27.8
	Dil farkı	13	14.4
	Dini farklılıklar	5	5.6
	İnsani yaklaşım/davranış farklılıkları	14	15.6
	Ekonomik farklılıklar	9	10.0
	Temizlik anlayışları	6	6.7
	İklim özellikleri	1	1.1
Diğer	2	2.2	
Kültürel farklılıklardan kaynaklanan sorunlar	Toplum yaşamı ile ilgili farklılıklar	33	51.6
	Kadın erkek ilişkileri	11	17.2
	Yeme içme alışkanlıkları	3	4.7
	Eğlence alışkanlıkları	4	6.3
	Giyim	7	10.9
	Din	3	4.7
	Diğer	3	4.7
Bursa’da yaşanan sorunlar	Ulaşım	23	36.5
	Hayat pahalılığı	25	39.7
	İklimsel farklılıklar	2	3.2
	Öğrencinin dışlanması	2	3.2
	Sosyokültürel imkânların yetersizliği	7	11.1
	Diğer	4	8.2

KAYNAKLAR

- Allaberdiyev, P. (2007). *Türk cumhuriyetlerinden Türkiye'ye yükseköğrenim görmeye gelen öğrencilerin uyum düzeylerinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Annaberdiyev, D. (2006). *Türkiye'de eğitim gören Türk cumhuriyetleri ve Türk üniversite öğrencilerinin psikolojik yardım arama tutumları, psikolojik ihtiyaçları ve psikolojik uyumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Ateş, A. (2011). Eğitsel yazılım değerlendirme ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Eğitim Teknolojileri Araştırmaları Dergisi*, 2(1), Retrieved from <http://www.acarindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423877256.pdf>
- Başaran Alagöz, S. & Geçkil, T. (2017). Yabancı uyruklu üniversite öğrencilerinin sorunlarının incelenmesi: Konya ili örneği. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 20(4), 278-284.
- Büyüktürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayınevi.
- Çelik, İ. (2013). *Türkiye'de yükseköğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin sorunları* (Yüksek lisans tezi). Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Çoşkunserçe, O. (2014). *Uluslararası öğrencilerin kültürel uyum sürecine yönelik bir çevrimiçi oryantasyon uygulamasının geliştirilmesi ve etkililiğinin incelenmesi* (Doktora Tezi). Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Çöllü, E. F., Öztürk, Y. E. (2009). Türk cumhuriyetleri, Türk ve akraba topluluklarından Türkiye'ye yükseköğrenim görmek amacıyla gelen öğrencilerin uyum ve iletişim sorunları: Konya Selçuk Üniversitesi örneği. *Journal of Azerbaijani Studies*, 11, 223-239.
- Dominguez-Whitehead, Y., & Sing, N. (2015). International students in the South African higher education system: A review of pressing challenges. *South African Journal of Higher Education*, 29(4), 77-95.
- Erdoğan, S., Nahçıvan, N., & Esin, M. N. (2015). *Hemşirelikte araştırma süreç, uygulama ve kritik*. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri.
- Forbes-Mewett, H., & Sawyer, A. M. (2016). International students and mental health. *Journal of International Students*, 6(3), 661-677.
- Güçlü, N. (1996). Yabancı öğrencilerin uyum problemleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12, 101-110.
- Günay, B. (Ed.). (2014). *Türkiye'de okuyan uluslararası öğrencilerin sorunları çalıştay kitabı*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Avrasya Enstitüsü Yayınları.
- Keser, H., & Kavuk, M. (2015). Okulda siber zorbalık farkındalık anketinin geliştirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23(1), 17-30.
- Kılıçlar, A., Sarı, Y., & Seçilmiş, C. (2012). Türk dünyasından gelen öğrencilerin yaşadıkları sorunların akademik başarılarına etkisi: turizm öğrencileri örneği. *Bilig-Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, 61, 157-172.
- Kiroğlu, K., Kesten, A., & Elma, C. (2010). Türkiye'de öğrenim gören yabancı uyruklu lisans öğrencilerinin sosyo-kültürel ve ekonomik sorunları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 26-39.
- Kumcağız, H., Dadashzadeh, R., & Alakuş, K. (2016). Ondokuz Mayıs Üniversitesi'ndeki yabancı uyruklu öğrencilerin sınıf düzeylerine göre yaşadıkları sorunlar. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(2), 37-50.
- Lawshe, C. H. (1975). A quantitative approach to content validity. *Personnel Psychology*, 28, 563-575.
- Özçetin, S. (2013). *Yükseköğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin sosyal uyumlarını etkileyen etmenler* (Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Özkan, G., & Acar-Güvendir, M. (2015). Uluslararası öğrencilerin yaşam durumları: Kırklareli ve Trakya Üniversiteleri örneği. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 174-190.
- Paksoy, H. M., Paksoy, S., & Özçalıcı, M. (2012). Türkiye'de yüksek öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin sosyal sorunları: GAP bölgesi üniversiteleri örneği. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2(2), 85-94.
- Savaşan, F., Yardımcıoğlu, F., & Beşel, F. (2015, Kasım). *Yabancı uyruklu lisans ve lisansüstü öğrencilerin sosyo-ekonomik problemleri: Sakarya Üniversitesi örneği*. Uluslararası Öğrenci Sempozyumu, İstanbul.
- Sezgin, A. A., Yolcu, T. (2016). Göç ile gelen uluslararası öğrencilerin sosyal uyum ve toplumsal kabul süreci. *Humanitas-Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(7), 417-436.
- Şahin, M., & Demirtaş, H. (2014). Üniversitelerde yabancı uyruklu öğrencilerin akademik başarı düzeyleri, yaşadıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Milli Eğitim Dergisi*, 204, 88-114.
- Veneziano L., & Hooper J. (1997). A method for quantifying content validity of health-related questionnaires. *American Journal of Health Behavior*, 21(1), 67-70.
- Wallace, L. S., Blake, G., Parham, J., & Baldridge, R. E. (2003). Development and content validation of family practice residency recruitment questionnaires. *Family Medicine*, 35(7), 496-498.
- Wu, H., Garza, E., & Guzman, N. (2015). International Student's Challenge and Adjustment to College. *Education Research International*, 2015.
- Yardımcıoğlu, F., Beşel, F., & Savaşan, F. (2017). Uluslararası öğrencilerin sosyo-ekonomik problemleri ve çözüm önerileri (Sakarya Üniversitesi örneği). *Akademik İncelemeler Dergisi (Journal of Academic Inquiries)*, 12(1), 203-254.
- Yeşilyurt, S., & Çapraz, C. (2018). Ölçek geliştirme çalışmalarında kullanılan kapsam geçerliği için bir yol haritası. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(1), 251-264.
- Yıldıran, C., Özkan, D., & Büyükyılmaz, O. (2016). Yabancı uyruklu lisans öğrencilerinin durum analizi: Karabük Üniversitesi. *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 1(1), 20-34.
- Yurdugül, H. (2005, Eylül). *Ölçek geliştirme çalışmalarında kapsam geçerliği için kapsam geçerlik indekslerinin kullanılması*. XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Denizli.
- Yükseköğretim Kurulu (2019, 15 Mayıs). YÖK'ten üniversitelere "Uluslararası öğrenci kontenjanı" müjdesi. Retrieved from <https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/yok-ten-yabanci-kontenjanı-mujdesi.aspx>.